Insonga naf keltirish — oliy baxt!

Ishonch

Gazeta 1991-yil 21-martdan chiqa boshlagan

O‘zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasining nashri ● 2013-yil 8-avgust, payshanba № 94 (3287)

Қадр-қимматим, таянчим ва ифтихоримсан, мустақил Ўзбекистон!

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ

ҚАРОРИ

РАМАЗОН ҲАЙИТИНИ НИШОНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Муборак Рамазон ҳайитининг халқимиз маънавий ҳаётидаги ўрни ва аҳамиятини эътиборга олиб, миллий-диний қадриятларимизни сақлаш ва улуғлаш ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Рўза ҳайитини дам олиш куни деб эълон қилиш тўғрисида»ги 1992 йил 27 мартдаги ПФ-368-сон фармонига мувофиқ:

1. Ўзбекистон мусулмонлари идорасининг 2013 йилда Рамазон ҳайитининг биринчи куни 9 август жума кунига тўғри келиши ҳақида қабул қилган қарорини инобатга олиб, 2013 йил 9 август дам олиш куни деб белгилансин ва мамлакатимизда байрам сифатида кенг нишонлансин.

2. Республика «Нуроний», «Маҳалла» жамғармалари, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати ва бошқа барча мутасадди идора, жамоат ташкилотлари Рамазон ҳайитининг жойларда тартибли ва юқори даражада, халқимизнинг миллий қадриятларига мос равишда ўтиши учун тегишли тадбирларни амалга оширсин.

3. Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги ва бошқа оммавий ахборот воситаларига Рамазон ҳайитини нишонлаш билан боғлиқ тадбирларни кенг ёритиш тавсия этилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти **И. КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
2013 йил 7 август

Янграйди тарона, янграйди ялла

«Шарқ тароналари» IX халқаро мусиқа фестивалини, айтиш мумкинки, бутун дунё орзиқиб кутмоқда. Катта нуфузга эга ушбу тадбирга Самарқандда пухта тараддуд кўрилмоқда.

Регистон саҳнасида куйлаш бахти ҳаммага ҳам насиб этавермайди. Ўз нуфузи билан жаҳондаги қатор танловларни ортда қолдираётган «Шарқ тароналари»га қизиқиш тобора ошиб бораяпти. 1997 йилда бўлиб ўтган илк фестивалда дунёнинг ўттизга яқин давлатидан мусиқа санъати вакиллари иштирок этган эди. Ватанимиз мустақиллигининг 22 йиллик тантаналарига ҳамоҳанглик касб этувчи фестивалда бу йил дунёнинг олтмишга яқин давлатидан вакиллар келиши кутилмоқда. Ушбу санъат байрами ҳар икки йилда бир марта ўтказилиб, турли халқлар ўртасида ўзаро дўстлик ва маданий алоқаларни мустаҳкамлаш, миллий мусиқа ҳамда қўшиқчилик санъати умрбоқийлигини таъминлаш, урф-одатлари, тили ва маданиятидан қатъи назар қалбларни бирлаштиришга хизмат қилаётир.

Эътироф этиш жоизки, санъат усталари томонидан фестивалнинг очилишига бағишлаб тайёрланган дастур ранг-баранглиги билан барчага манзур бўлиши шубҳасиз. Бунинг боиси шуки, навбатдаги тантаналарда қадим анъаналаримиз ва миллийлигимиз жўшқин тарона-ю рақсларда тўла ифодаланишига алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Ўзбекистон халқ артисти, таниқли режиссёр Баҳодир Йўлдошев, бош балетмейстр, Ўзбекистон халқ артисти Равшаной Шарипова раҳбарлигида тўрт юзга яқин раққосалар машғулотларни бошлаб юборишган.

Фестивал иштирокчилари ва меҳмонларни кутиб олишга ҳам қизғин ҳозирлик кўрилмоқда. Маълумотларга кўра, кўҳна ва навқирон шаҳар тароватидан баҳраманд бўлиш учун ўтган йили дунёнинг турли ўлкаларидан 77,8 минг нафар сайёҳ ташриф буюрган бўлиб, Сайёҳликни ривожлантиришнинг 2013-2015 йилларга мўлжалланган дастурига мувофиқ Булунғур, Нуробод, Пахтачи туманларида ҳам замонавий кемпинглар қурилиши мўлжалланаётир. Фестивал иштирокчилари кўҳна маданиятимиз, замонавий шаҳарсозлик борасида олиб борилаётган улкан ишларни ўз кўзлари билан кўришади. Шаҳардаги истироҳат боғлари, соя-салқин гўшаларда турли кўргазмаю учрашувлар ташкил этиш учун ҳозирлик кўрилаяпти.

Нурилла ШАМСИЕВ, «Ishonch» мухбири

Янгиликлар оқимидан

ЖИЗЗАХ

Жиззах вилоятида жорий йил давомида саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш борасида 280 та лойиҳани амалга ошириш режалаштирилган бўлиб, ўтган ярим йилликда 120 та лойиҳа ўзлаштирилди.

ИНВЕСТИЦИЯ ШАРОФАТИ

Ишлаб чиқариш қувватларига хорижнинг илғор техника ва технологияларини қўллаш орқали вилоятда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ўтган йилнинг шу даврига нисбатан икки баробарга ортди. Ҳозиргача тармоққа 229 млрд. сўмлик инвестиция жалб этилди. Биргина Зафаробод туманида бунёд этилаётган цемент заводига 114 млрд. АҚШ доллари миқдорида сармоя сарфланиши режалаштирилган.

Вилоятда трикотаж буюмлари, пластмасса, қурилиш маҳсулотлари ишлаб чиқариш жадал ривожланаяпти. Шулар баробарида экспортбоп маҳсулотлар салмоғи ортиб бормоқда. Ўтган йили 14 та корхона маҳсулоти экспортга йўналтирилган бўлса, жорий йилнинг биринчи ярмида 25 та корхонада тайёрланган 19,2 млн. АҚШ доллари миқдоридаги маҳсулот экспорт қилинди. Жумладан, жорий йилнинг мартида иш бошлаган «Жиззах-Тоштепа текстил» комбинатида 640 млн. сўмлик трикотаж маҳсулоти ишлаб чиқарилиб, 160 минг АҚШ долларилик маҳсулот экспорт қилинди.

Вилоятда Хитой билан 21 та ишлаб чиқариш лойиҳасини амалга ошириш юзасидан ўзаро келишув имзоланди.

Абдуманноп АЗИМОВ, «Ishonch» мухбири

САМАРҚАНД

Замонавий совитгич ва музлатгичлари билан тилга тушган Самарқанддаги «SINO» очиқ акциядорлик жамиятининг модернизация қилиниши ҳамда қайта жиҳозланиши боис маҳсулот ишлаб чиқариш салмоғи оширилмоқда.

ИЛҒОРЛАРНИ МАХСУС СОВҒА КУТМОҚДА

Корхонадаги 10 та цехни капитал таъмирлаш ва жиҳозлаш ишларига 2 млрд. сўм атрофида маблағ сарфланди.

Техник янгиланиш боис корхонада 200 дан ортиқ янги иш ўрни яратилди. Шунингдек, вилоят ўрта махсус, касб-ҳунар таълими бошқармаси билан ҳамкорликда 5 та гуруҳдан иборат махсус ўқув курслари ташкил этилди. Корхонада ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларга жойларда сервис хизмати кўрсатадиган мутахассислар тайёрлашга киришилди. Бу эса совитгич, музлатгич ва кондиционерларни сифатли таъмирлаш имконини беради.

Маъмурият ва касаба уюшма ташкилоти аксарияти ёшлардан иборат бўлган жамоада турли тадбирлар уюштирмоқда. Мустақиллик байрами шарафига ишлаб чиқаришда алоҳида намуна кўрсатганлар учун 22 та махсус соврин таъсис этилган. Истиқлол тенгдоши бўлган 12 нафар ходимни ҳам махсус совға кутмоқда.

Ўз мухбиримиз

Истиқлол йиллари халқимиз учун чинакам маънавий тикланиш ва юксалиш давридир. Мустақиллик туфайли бебаҳо меросимиз, дину диёнатимиз, қадимий урф-одат ва анъаналаримиз қайта тикланди, мамлакатимизда виждон эркинлиги таъминланмоқда.

Эзгу амаллар айёми

Президентимиз Ислом Каримовнинг шу йил 7 августда қабул қилинган «Рамазон ҳайитини нишонлаш тўғрисида»ги қарори бунинг яна бир ҳаётий ифодасидир. Зеро, Рамазон ҳайити — эзгу амаллар айёми. Уни ўзаро меҳр-оқибат, бағрикенглик ва саховат руҳида кутиб олиш ва нишонлашда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, жамоат ташкилотлари ҳам фаол иштирок этмоқда.

Республика «Маҳалла» хайрия жамоат фондидан олинган маълумотларга кўра, мамлакатимиздаги барча маҳаллаларда Рамазон ойининг халқимиз маънавий ҳаётидаги ўрни ва аҳамиятини тушунтириш, ўсиб келаётган ёш авлодни истиқлол ғояларига садоқат, миллий ва умумбашарий қадриятларга ҳурмат руҳида тарбиялашга қаратилган кўплаб тарғибот тадбири ўтказилиб, муқаддас қадамжолар, тарихий обидалар, қабристонлар ободонлаштирилган. Кам таъминланган оилалар вакиллари, боқувчисини йўқотган ва якка-ёлғиз фуқароларга моддий ёрдам кўрсатилди. Бундан ташқари, Меҳрибонлик, Мурувват ва Саховат уйларига ҳомийлик кўмаги кўрсатилди.

Термиз шаҳри Учқун маҳалласида истиқомат қилувчи 80 ёшли Очил бобо Равшановнинг айтишича, улуғ айём кунларида табаррук ёшли отахон ва онахонларни зиёрат қилиб, дуосини олиш ёшларимиз ўртасида яхши анъанага айланган. Байрам муносабати билан маҳалла аҳли бобо яшаётган уйни таъмирлаш ва томини ёпишга яқиндан кўмак берди. Бундан отахоннинг кўнгли тоғдек кўтарилди.

Бу йил ҳам Рамазон ҳайити халқимизнинг энг улуғ, энг азиз айёми — Мустақиллик байрами арафасида нишонланмоқда. Байрамлар муносабати билан мамлакатимизнинг барча ҳудудида кенг кўламли ободонлаштириш ишлари амалга оширилмоқда. Жумладан, Самарқанд вилоятининг шаҳар ва қишлоқларида кўча ва ариқлар, муқаддас қадамжолар, қабристонлар ва уларнинг атрофи тартибга келтирилмоқда. Ёлғиз кексалар, боқувчисини йўқотганлар, кам таъминланган оилалар ҳолидан хабар олиниб, уларга моддий ва маънавий ёрдам кўрсатилмоқда.

— Вилоятимиздаги барча фуқаролар йиғинларида байрам олдидан ободонлаштириш ишларига алоҳида эътибор қаратилмоқда, — дейди «Маҳалла» хайрия жамоат фонди Самарқанд вилояти бўлими раиси Шавкат Жоникулов. — Барча қишлоқ ва маҳаллаларда ҳашар уюштирилиб, қабристон ва зиёратгоҳлар яна бир бор тартибга келтирилмоқда. Хусусан, Пайариқ туманидаги Хўжа Исмоил номли маҳалладаги Имом Бухорий мажмуаси ва унинг атрофида кенг кўламли ободонлаштириш ишлари амалга оширилди.

Ҳайит кунларида вилоятда истиқомат қилаётган кам таъминланган, боқувчисини йўқотган оилалар, якка-ёлғиз кексалар, ногиронлар ҳолидан хабар олиниб, уларга озиқ-овқат маҳсулотлари ва байрам совғалари улашилади.

Ҳайит арафасида Тошкент шаҳрида ҳам хиёбонлар, майдонлар, кўча ва ҳовлиларни саранжом-сариштa қилиш, ариқ ва зовурларни тозалаш, дарахтларга шакл бериш ишлари бажарилмоқда. Хусусан, Олмазор туманидаги «Мустақиллик» маҳалла фуқаролар йиғинида байрамга уюшқоқлик билан тайёргарлик кўрилмоқда.

— Бугун тўрт минг нафарга яқин аҳоли истиқомат қилувчи маҳалламизда байрамни тинч ва осойишта ўтишини таъминлаш, огоҳликни оширишга бағишланган тадбир ўтказдик, — дейди мазкур маҳалла фуқаролар йиғини раиси Шуҳрат Пўлатов. — Шу кунларда ёши улуғ, ёлғиз кишилар, беморлар ҳолидан хабар олиниб, уларга дори-дармон ва тиббиёт воситалари, совғалар топширилмоқда. Барча кўча, майдон ва ҳовлилар саранжом-сариштa қилинди. Олтита болалар майдончаси қурилиб, ҳудуддаги болалар боғчаси ва олтмишга яқин турар-жойнинг йўлаклари таъмирланди.

— Меҳр-оқибатли маҳалладошларим нафақат улуғ айём кунларида, балки доимо ҳолимдан хабар олиб туришади, — дейди Сирғали тумани Бобур номли маҳаллада яшовчи ёлғиз онахон Татьяна Гарилова. — Қўшни болалар «Таня буви», дея чақириб келишса, кўнглим кўтарилиб кетади. Шундай меҳр-эътибор боис ёлғизликни сезмай, шукрона билан умр кечиряпман.

Ҳа, тинч, тўкин ва фаровон элга байрамлар ярашади, татийди. Халқимиз Рамазон ҳайитини эзгу амаллар ва кўтаринки руҳ билан кутиб олаётгани ҳам юртимизнинг тинчлиги, осмонимиз мусаффолиги, дастурхонимиз тўкинлигидандир. Нуроний отахон ва онахонлар дуога қўл очиб, бугунги саодатли кунларимизга, тинч, осойишта ва фаровон ҳаётимизга шукроналар айтиб, хонадонларга файз-барака тиламоқда. Юртдошларимиз ўз оиласи, маҳалласи, эл-юрти равнақи учун сидқидилдан хизмат қилаётгани бундай улуғ кунларнинг янада зиёда бўлишига – халқимизнинг эзгу амаллари янада бардавом бўлишига умид ва ишонч бағишлайди.

Сайёра ШОЕВА, ЎзА мухбири

Андижонда бўлаётган ўзгаришлар ҳар қандай кишининг ҳавасини келтиради. Айниқса, кейинги ўн йилда шаҳарда кўплаб янги-янги корхоналар, турар-жой бинолари фойдаланишга топширилди, кенг ва равон йўллар, таълим ва соғлиқни сақлаш муассасалари, спорт мажмуалари, стадионлар, боғ ва хиёбонлар бунёд этилди. Замонавий иншоотлар шаҳар қиёфасини бутунлай ўзгартириб юборди.

Тўйига муносиб тўёна

Айни кунларда шаҳарнинг Алишер Навоий шоҳкўчаси, Ўзбекистон, Бобуршоҳ кўчалари ва яна 14 кўчада қурилиш-бунёдкорлик ишлари олиб борилмоқда. Шаҳарнинг бош кўчаси — Навоий шоҳкўчасида кўп қаватли 16 та уй-жой қурилиши режалаштирилган бўлиб, мустақиллик байрами арафасида унинг олтитаси фойдаланишга топширилади. Миллий тикланиш ва Истиқлол кўчаларида бунёдкорлик ишлари якунига етди.

Халқимизда тўйига тўёна билан деган нақл бор. Шу маънода мамлакатимиз мустақиллигининг 22 йиллик шодиёналари арафасида Андижон шаҳридаги ана шу кўчаларнинг очилишига бағишланган тадбирлар халқ сайлига айланиб кетди.

Кўчалар бўйидаги 94 объектда қурилиш ва таъмирлаш ишлари бажарилди. 80 та савдо ва маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Шаҳарнинг бош режасига асосан Сайлгоҳ бўлиши режалаштирилган 750 метрли Истиқлол кўчасида 60 дан ортиқ бино барпо этилди. Мазкур кўчада қад ростлаётган ҳар бир бино ўзига хос меъморчилик лойиҳаси асосида қурилаётгани эътиборга молик. Айниқса, турли кўринишдаги катта-кичик фавворалар кўзни қувонтиради.

Истиқлолимизнинг 22 йиллик тўйи арафасида бўлиб ўтган ушбу тантана таниқли санъаткорлар иштирокидаги концерт дастури билан якунланди.

ЎзА.

Х. АРАББОЕВ олган суратлар

Ҳамкорлик қирралари

Қўлни қўлга бериб

Туризмни ривожлантириш дастури асосида Хоразм вилоятида кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда. Бу хайрли тадбирларда Қашқадарё вилояти тадбиркорлари ҳам фаол иштирок этмоқда.

— Воҳамизнинг кичик бизнес субъектлари ва тадбиркорлари Хоразм вилоятида сайёҳлик соҳасини тараққий эттириш учун хайрли юмушларга бош қўшмоқдалар, — дейди вилоят ҳокими биринчи ўринбосари котибияти мудири Шавкат Муродов. — Белгиланган дастурга кўра қашқадарёлик тадбиркорлар Урганч шаҳри ҳудудидан оқиб ўтадиган Шовот канали бўйлаб супермаркет, минимаркет, китоб дўкони, чойхона, автомобиллар ва қайиқлар тўхташ жойлари каби ўнта объект қурилишида бевосита иштирок этишади.

Бунёд этиладиган савдо ва сервис хизмати кўрсатиш шохобчалари хусусий мулкка айланиб, келажакда тадбиркорларга катта фойда келтиради.

Вилоятимиз кўмаги билан Шовот канали бўйлаб, 1 километр масофада қирғоқлар мустаҳкаланиб, ободонлаштирилади, аллея ва гулзорлар барпо этилади. Амалга ошириладиган бунёдкорлик ишлари махсус жамғарма маблағлари ҳисобидан молиялаштирилади.

— Республикамиз бошқа минтақаларининг вакиллари Қарши ва Шаҳрисабз шаҳарлари юбилейи, вилоят марказидаги Хўжаи жарроҳ ёдгорлик мажмуаси, Деҳқонобод калий ўғитлар заводи каби улкан саноат корхоналари, Тошгузар — Бойсун — Қумқўрғон темирйўли сингари муҳим инфратузилма объектлари қурилишида воҳамиз меҳнат аҳлига яқиндан кўмаклашгани каби қашқадарёликлар ҳам Хоразм вилоятининг ижтимоий-иқтисодий ривожига муносиб улуш қўшишади, — деди вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари Эркин Мамадиёров оммавий ахборот воситалари ходимлари билан суҳбатда.

Кўҳна замин тобора яшариб-гўзаллашиб бормоқда. Хива ва Урганч шаҳарлари жаҳон сайёҳларининг севимли масканига айланган. Давлатимиз раҳбарининг Хоразм вилоятида 2013-2015 йилларда сайёҳлик соҳасини ривожлантириш дастури тўғрисидаги Қарори мазкур ҳудуднинг сайёҳлик салоҳиятини янада юксалтириш, ноёб тарихий, маданий ва меъморий ёдгорликларни ободонлаштириш, туристик хизматлар кўламини кенгайтириш, ишчи ўринлари сонини кўпайтириш имконини беради.

Иззат ҲИКМАТОВ

Ishonch
2013-yil 8-avgust № 94 (3287)

Соғломлаштириш — 2013

Хоразм вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси раиси ўринбосари Камолжон Бекчонов билан суҳбатимиз вилоятда болаларнинг ёзги таътилини мазмунли ўтказиш, соғломлаштириш борасида амалга оширилаётган ишлар тўғрисида борди.

Фарзандлар олдида бурчлимиз

— Камолжон ака, оромгоҳлар фаолияти билан танишиб, бу йил болаларни ёзги соғломлаштириш масаласига жиддий ёндашилганига амин бўлдик.

— Кейинги йилларда Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси томонидан фарзандларимизнинг ҳар томонлама комил инсон бўлиб вояга етишларини таъминлашга қаратилган кенг кўламли чора-тадбирлар амалга ошириб келинмоқда. Бу тадбирлар фақат ёзги таътил вақтида ишлари билан чекланиб қолаётгани йўқ. «Касаба уюшмалари — болаларга» шиори остидаги акциялар мунтазам равишда давом эттирилаётир.

Фарзандларимизнинг ёз мавсумини мароқли ўтказишини таъминлаш, бу аслини олганда олис истиқболга йўналтирилган чора-тадбирларнинг узвий ва муҳим бир бўғинидир. Олдимизда турган ана шу масъулиятга кўра, барча имкониятларимизни сафарбар қилиб, Хоразм вилоят ҳокимлиги ва касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгаши раёсатининг «2013 йил ёзги мавсумда ўқувчи-ёшларни дам олдириш ва соғломлаштиришни бўйича амалга ошириладиган вазифалар тўғрисида»ги қўшма қарори қабул қилинди. Ушбу қарор билан ёзги мавсумда ўқувчи-ёшларни дам олдириш ва соғломлаштириш ишларини ташкил этиш вилоят комиссияси таркиби, оромгоҳлар дислокацияси ва соғломлаштириладиган болалар режаси, сметаси тасдиқланди ҳамда туманлар ва Урганч шаҳар ҳокимликлари, вилоят бошқармалари, ҳиссадорлик жамиятлари, жамғармалар ҳамда касаба уюшмалари ташкилотлари раҳбарларига болалар оромгоҳларини мавсумга тайёрлаш ва уни талаблар даражасида ўтказиш юзасидан тегишли топшириқлар берилди.

Авваламбор, ўқувчи-ёшларни дам олдириш ва соғломлаштириш бўйича тузилган ишчи гуруҳ томонидан барча оромгоҳлар ўрганиб чиқилди. Вилоят бўйича фаолият кўрсатадиган оромгоҳлар тўлиқ инвентаризация қилинди.

Хонқа туманидаги «Соғлом авлод» оромгоҳида болаларни соғломлаштириш ва дам олдириш оромгоҳи бошлиқлари, тарбиячилари, етакчилари, спорт йўриқчилари, ҳисобчилари, тиббиёт, ички ишлар ходимлари учун семинар ташкил қилинди. Унда, шунингдек, болаларни дам олдириш ва соғломлаштириш бўйича вилоят Мувофиқлаштирувчи гуруҳи аъзолари, мутасадди ташкилотлар масъул ходимлари қатнашдилар.

Вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси томонидан ҳар бир оромгоҳ учун сметалар ишлаб берилди, барча дам олиш масканлари оромгоҳлар фаолиятини тартибга келтирувчи, бугунги кунда амалда бўлган Низомлар, қўлланмалар ва бошқа зарур маълумотлар билан таъминланди. Оромгоҳлар бошлиқлари вилоят фавқулодда вазиятлар бошқармасида, етакчи ва тарбиячилари эса вилоят халқ таълими бошқармаси томонидан малака ошириш институтида ўқитилди. Вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси томонидан 37 нафар болалар шифокори ва 37 нафар тажрибали ҳамшира танлаб олиниб, оромгоҳларга бириктирилди. Ушбу масканлар талаб даражасида китоблар билан таъминланди. Бугунги кунда касаба уюшмалари вилоят шаҳар ва туман ҳокимликлари, тегишли ташкилотлар билан биргаликда болаларнинг оромгоҳлардаги ҳар бир куни сермазмун ўтишига, уларни сифатли ва тўйимли овқатлар билан таъминлашга қаратилган барча зарур чораларни амалга оширмоқдалар.

— Бизга маълумки, йил сайин соғломлаштириш режаси салмоқлироқ кўриниш олмоқда. Бу йил қандай?

— Ёзги мавсумда вилоят бўйича жами 37 та болалар оромгоҳи фаолият кўрсатиши ва уларда 10990 нафар, шу жумладан, касаба уюшмалари маблағи ҳисобига 16 та болалар оромгоҳида 4900 нафар ҳамда ҳокимликлар ва ҳомийлар ҳисобига 21 та болалар оромгоҳида 6090 нафар болани дам олдириш режалаштирилган эди. Шу асосда 20 та стационар, 17 та кундузги, жами 37 та оромгоҳ дам олиш маскани белгиланган муддатларда фаолиятини бошлади. Бу йилги мавсум 26 майдан бошланиб, 24 июл ҳолатига вилоят бўйича 10323 нафар ўғил-қиз соғломлаштирилди.

«Обод турмуш йили» Давлат дастурига мувофиқ Меҳрибонлик уйи тарбияланувчиларидан 400 нафар, жамоа шартномаларига биноан имтиёзли йўлланмалар ва бепул тарзда эҳтиёжманд оилаларнинг 580 нафар фарзанди жалб этилди.

Вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмасининг «Маҳалла» хайрия жамоат фонди билан ҳамкорликдаги тадбирига асосан кам таъминланган оилаларнинг фарзандларидан 42 нафари дам олдирилди.

Хива, Шовот, Гурлан туманларида ташкил қилинган «Интеллектуал ривожлантириш оромгоҳлари»да ўқувчилар ўртасида билимлар беллашуви, турли кўрик-танлов ва спорт мусобақалари ғолиблари бўлган 405 нафар бола вақтини мазмунли ўтказди.

Шунингдек, Тошкент вилоятидаги оромгоҳларда 1250 нафар бола дам олдирилди, шундан 60 нафари Меҳрибонлик уйи тарбияланувчиларидир.

Вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгаши қошида ташкил этилган Ишчи гуруҳларининг Республика Ишчи гуруҳи, манфаатдор бошқармалар вакиллари билан чиқишлари ташкил этилиб, ҳар смена якуни бўйича вилоят Мувофиқлаштирувчи гуруҳининг кенгайтирилган мажлислари ўтказилиб борилди ва аниқланган камчиликлар бартараф қилинди.

Бугунги кунда вилоятимизда фаолият кўрсатиши режалаштирилган 37 та оромгоҳдан 32 таси режани бажарди, 4 таси фаолият кўрсатмоқда.

—Комил инсон нафақат соғлом, маънан ва руҳан ҳам бошқалар ибрат олгулик даражада бўлиши керак. Ушбу йўналишда қандай ишлар олиб борилмоқда?

— Ижтимоий шериклик тамойиллари асосида «Камолот» ЁИҲ, Халқ таълими, Соғлиқни сақлаш бошқармалари, Маънавият тарғибот маркази вилоят бўлими ва бошқа қатор ташкилотлар билан ҳамкорликда ҳар бир оромгоҳ учун махсус тадбирлар режаси ишлаб чиқилган бўлиб, шу асосда болаларнинг бўш вақтини кўнгилли, сермазмун ўтказиш чоралари кўрилмоқда. Ҳар бир навбатда очилиш ва ёпилиш маросимлари, «Истиқлол ниҳолларимиз», «Бизни буюк ишлар кутмоқда», «Китобим — офтобим» мавзуларида маънавий-маърифий тадбирлар, ўз касбининг фидойилари, шунингдек, шоир ва ёзувчилар, санъаткорлар билан учрашув, савол-жавоб кечалари, викторина ва спорт мусобақалари, уюштирилди. Шу билан бирга, болаларни теран фикрлашга ундаш мақсадида «Она табиатни асрайлик», «Биз гиёҳвандликка қаршимиз», «Соғлом турмуш тарзи тарафдоримиз», «ОИТС ҳақида нималарни биламиз?» каби мавзуларда давра суҳбатлари ташкил қилинди. Шу кунларда эса оромгоҳларда «Қадр-қимматим, таянчим ва ифтихоримсан, мустақил Ўзбекистон!» шиори остида «Бахтли болалик мамлакати» мавзусида фестиваллар уюштирмоқдамиз. Ушбу фестивалларга санъаткорлар, шоир ва ёзувчилар таклиф қилинмоқда. Улар Ватан, мустақиллик деган олий тушунчалар ҳақида болаларимизга сўзлаб бермоқдалар. Она-юртни мадҳ этувчи куй-қўшиқлар, шеърлар ўқилмоқда. Қувонарлиси, ушбу тадбирларда болажонларнинг фаол иштирок этаётгани, она заминга, муқаддас Ватанга меҳру муҳаббатларини изҳор қилишни шараф деб билаётганларидир. Келажак эгалари кўзларида чақнаётган қувончни кўриб, қалб туғёнларига қулоқ тутиб, улар бахт-саодати йўлидаги меҳнатларимиз зое кетмаганлигига гувоҳ бўлдик. Биз учун бундан ортиқ бахт йўқ.

Муҳаббат ТЎРАБОЕВА
суҳбатлашди

Кўрик-танлов

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши томонидан ўтказилаётган «Меҳнатни муҳофаза қилиш ишларини ташкил этиш бўйича энг намунали корхона» кўрик-танловининг Навоий вилояти босқичида 43 та корхона ва ташкилот иштирок этди.

Хавфсиз ишлаш омили

11 нафар нуфузли мутахассисдан ташкил топган ишчи комиссияси қатнашчиларнинг ахборот картаси, меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича амалга оширилган ишлар кўлами, жамоа шартномалари талабларининг бажарилиши, меҳнат шароитларини яхшилаш бўйича сарфланган маблағлари ҳақидаги маълумотларни синчиклаб ўрганиб чиқдилар. «Навоийазот», «Қизилқумцемент» ОАЖлар, Кармана туман тиббиёт бирлашмаси, «Ўзбектелеком» АК Навоий филиали, Кармана — Конимех ирригация тизими бошқармаси, Хатирчи туманидаги 5-умумтаълим мактаби 1-ўринга лойиқ топилди.

— Мутахассис тажрибаси, касбга бўлган муносабат яққол кўзга ташланди, — дейди Навоий вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси меҳнатни муҳофаза қилиш бўлими бошлиғи Чорибой Қодиров . — Ҳар бир ҳужжатнинг пухта, Низом талаблари асосида тўлдирилишига алоҳида эътибор қаратдик. 2-ҳамда 3-ўринларга лойиқ топилган корхоналар орасидан «Ғозғонмармар» МЧЖ, «Навоий иссиқлик энергияси» ОАЖ сингари корхоналарда меҳнат муҳофазасига қаратилган сафарбарликлар кўлами ғоятда салмоқли. Энг муҳими, бу ишларнинг юқори савияга кўтарилишида иш берувчиларнинг ҳам сезиларли ҳамкорлигини ҳис қилдик.

Тадбирда ғолибларни рағбатлантириш тантанали ташкил этилди. Биринчи даражали диплом билан тақдирланган корхоналар Республика босқичида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритди.

М. АЛОВУДДИНОВ,
«Ishonch» мухбири

Маънавият соатлари

Маънавий-маърифий ишларни юқори даражада ташкил этиш, меҳнаткашлар ва ёшлар дунёқарашини кенгайтириш бугунги кунда касаба уюшмалари фаолиятининг муҳим мезони бўлиб қолмоқда.

Таъсирчанлик ортмоқда

Давлат сиёсатининг устувор йўналишлари, кенг кўламдаги ислоҳотлар моҳияти, қабул қилинган қонун ҳужжатлари ва давлат дастурларининг аҳамиятини меҳнаткашларга етказиш борасида Кимё соҳаси бўйича республика бирлашган касаба уюшма қўмитаси томонидан «Маънавият соатлари»ни тизимли равишда ўтказиш йўлга қўйилган бўлиб, Федерация Кенгаши томонидан тавсия этилган намунавий дастур асосида ҳар ой ўтказиладиган мазкур тадбирда 45 мингдан ортиқ ишчи-ходим қатнашмоқда.

«Қўнғирот сода заводи», «Андижон биокимё заводи», «Самарқандкимё», «Навоийазот», «Максам-Чирчиқ», «Аммафос-Максам», «Қўқонсуперфосфат», «Фарғонаазот», «Тошкент лок-бўёқ заводи» ОАЖлар ва кўпгина бошқа ташкилотларда ўтказилган «Маънавият соатлари»да мамлакатимизнинг мустақиллик йилларида ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий, маданий-маърифий соҳаларда эришган ютуқлари, Юртбошимизнинг кейинги йилларда чоп этилган асарлари мазмун-моҳияти ва бошқа мавзуларга бағишланган маърузалар тингланди.

«Деҳқонобод калийли ўғитлар заводи» УКда 100 га яқин меҳнаткаш иштирокида бўлиб ўтган «Маънавият соати»да республика бирлашган касаба уюшма қўмитасининг маданий-маърифий ва спорт ишлари бўйича етакчи мутахассиси Зайниддин Ўринбоев сўзга чиқиб, юртимизда рўй бераётган ўзгаришлар, ёшларни комил инсон этиб тарбиялаш каби масалалар ҳақида сўз юритди. Маънавият тарғибот марказининг Деҳқонобод тумани бўлими ходими Меҳриноз Менглиева эса «Терроризм ва диний экстремизмнинг жамият тараққиёти учун хавфи» мавзуида маъруза қилди. Халқаро майдонда мафкуравий, ғоявий ва информацион курашлар кучайиб бораётган ҳозирги мураккаб ва таҳликали даврда ёшларимизни турли мафкуравий хуружлардан ҳимоя қилиш, юртдошларимизнинг ҳаётга онгли муносабатини шакллантириш, ён-атрофда юз бераётган воқеаларга дахлдорлик ҳиссини ошириш, мамлакатимиз мустақиллиги, тинч-осойишта ҳаётимизга хавф туғдириши мумкин бўлган тажовузларга қарши изчил кураш олиб боришга эътибор қаратилди.

Республика бирлашган касаба уюшма қўмитаси ходимлари, Тошкент вилояти ва пойтахтимиздаги кимё соҳасидаги барча бошланғич ташкилотлар етакчилари ва фаоллари қатнашган «Одам савдоси — аср қабоҳати» мавзуидаги давра суҳбати ҳам фойдали бўлди. Унда «одам савдоси» деб ном олган жиноят глобал муаммолардан бирига айлангани, алдов ва фирибгарлик йўли билан инсонларни қулликка маҳкум этиб, фойда кўраётганлар урчиб бораётгани ҳақида гапирилди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикасининг «Одам савдосига қарши кураш тўғрисида»ги қонуни, Президентимизнинг 2008 йил 8 июлдаги «Одам савдосига қарши кураш самарадорлигини ошириш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорининг моҳияти ҳамда тиббиёт ходимлари томонидан жабрланганларга бепул кафолатланган тиббий-психологик хизмат кўрсатилиши, уларда учрайдиган касалликлар ва уларнинг олдини олиш, аҳоли ўртасида тарғибот ишларини олиб бориш борасида тушунча берилди. Одамфурушларнинг алдовига ишонмаслик ва уларнинг қурбонига айланиб колмаслик, бу борада жойлардаги маҳалла фаоллари, хотин-қизлар қўмитаси ва «Камолот» ЁИҲ вакиллари билан ҳамкорликда тарғибот-ташвиқот олиб боришга жиддий эътибор берилиши тавсия этилди.

Иштирокчилар ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб олишди.

Н.МУЗАППАРОВА,
Республика БКУҚнинг
етакчи мутахассиси

Имтиёзли кредит имконияти

Самарқанд шаҳридаги «Ғани Раҳим ишонч» масъулияти чекланган жамияти ўз фаолиятини йўлга қўйишида «Ипотека-банк» акциядорлик тижорат ипотека банки Самарқанд вилоят филиали ажратган кредитнинг аҳамияти катта бўлди. Ушбу кредит ҳисобига корхонага трикотаж маҳсулотларини ишлаб чиқариш учун замонавий тикув машиналари ва зарур асбоб-ускуналар олиб келиб ўрнатилди.

Жорий йилнинг иккинчи чорагидан иш бошлаган корхонада катталар ҳамда болалар учун сифатли трикотаж кийим-кечак ишлаб чиқарилмоқда. Бу ерда 21 киши иш билан таъминланган.

Сурада: корхона ишчиси Сарвиноз Шодиева.

Алишер ИСРОИЛОВ (ЎзА) олган сурат

Билиб қўйган яхши

Давлат солиқ қўмитаси мутассадди вазирлик ва идоралар билан биргаликда «Юридик ва жисмоний шахслар томонидан валюта операцияларини амалга оширилишининг асосланганлиги юзасидан мониторинг олиб бориш тартиби тўғрисида»ги Низомнинг янги таҳририни ишлаб чиқди. Низом Адлия вазирлиги томонидан 2013 йилнинг 12 июнида рўйхатга олинган.

Қонуний фаолият – тараққиёт гарови

Мазкур Низомга асосан ваколатли банклар томонидан фақат ҳақиқатда амалга оширилган 7 турдаги операциялар бўйича маълумот тақдим этиш белгиланган бўлиб, уларга қуйидаги асосий ўзгартиришлар киритилди:

шартнома бўйича контрагент — норезидент оффшор ҳудудларда рўйхатдан ўтганлиги, шунингдек, норезидентнинг ҳисобварақлари оффшор ҳудудларда рўйхатдан ўтган банкларда жойлашганлиги;

норезидентларнинг солиқ солинадиган даромадлари юзага келиши мумкин бўлган операциялар юзасидан, жумладан, шартномалар бўйича мажбурият бажарилмаганлиги учун норезидентга ўтказиб берилган жарималар, норезидентларга улар юридик шахс — Ўзбекистон Республикаси резидентларининг устав капиталидаги акциялар, улушлар (пайлар) ҳамда Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган кўчмас мулкни реализация қилганликлари учун тўловлар амалга оширилиши;

чет элдан жисмоний шахс — Ўзбекистон Республикаси резидентининг ҳисобварағига хорижий юридик шахслардан пул маблағларининг келиб тушиши юзасидан маълумот тақдим этилади.

Шунингдек, Низомнинг 6-7 бандларига биноан давлат солиқ хизмати органлари ваколатли банклар ва давлат божхона хизмати органларидан олинган маълумотни таҳлил қилади ва валюта операцияларини (экспорт-импорт операциялари, маблағларни ўтказиш ва шу кабилар) амалга ошириш тартиби бузилганлик белгилари аниқланганда, Назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштирувчи Республика кенгаши ёки унинг ҳудудий комиссияларига мазкур шартномани тузган хўжалик юритувчи субъектнинг фаолиятини текширишдан ўтказиш масаласини белгиланган тартибда кўриб чиқиш учун талабнома билан мурожаат қилади.

Текшириш ва камерал назорати натижалари бўйича ҳуқуқбузарлик фактлари содир этилганлиги тасдиқланганда, давлат солиқ хизмати органлари томонидан қонун ҳужжатларида назарда тутилган чоралар кўрилади ва текширув материаллари тегишли чора кўриш учун ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга юборилади.

Ўтказилаётган текширишлар ва камерал назорати жараёнида жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштириш билан боғлиқ ҳолатлар аниқланган тақдирда Давлат солиқ хизмати органлари бу ҳақда уч кун муддат ичида Солиқ, валютага оид жиноятлар ва жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш департаментига хабар беради.

А. АЗЛЯРОВ,
Ҳамза туман ДСИ
Юридик шахсларга
солиқ солиш бўлими
бошлиғи

Битирувчи — 2013

Коллеждан корхонага

Сардоба қурилиш ва коммунал хизмат касб-ҳунар коллежини 114 нафар йигит-қиз битирди. Коллежнинг қурилиш, тикувчилик, бухгалтерия ҳисоби, ичимлик суви ва табиий газ таъминоти йўналишларини тамомлаган ёшлар ҳудуддаги «Сардоба тумангаз» ичимлик суви тармоқлари корхонаси, қурилиш фирмаларига ишга қабул қилинди.

— Уларга ишлаб чиқариш амалиётини корхоналарда ўтаганликлари жуда қўл келди. Ёшлар бинокорлик, ёғочга ишлов бериш, электрогаз пайвандлаш ускуналарида ишлаш, сифатли маиший хизмат кўрсатиш каби соҳаларни ўзлаштириб олдилар. Бу борада Ҳайдар Чинниев, Рисбой Бобоев, Аҳмад Зулпанов, Ойбек Чинниев каби малакали мураббийларнинг хизматлари бениҳоя катта бўлди.

Етти хазинанинг бири

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 21 ноябрдаги «2013 йилда республикада балиқчилик хўжаликларини ташкил қилиш бўйича лойиҳалар Дастури» ва 2013 йил 30 январдаги «2013 йилда республикада балиқчиликни ривожлантириш чора-тадбирлари Дастури»га асосан Сирдарё вилоятида балиқчилик йўналишида янги лойиҳалар амалга оширилмоқда.

Луқмаи ҳалол мўл бўлади

Халқимизнинг балиқ маҳсулотларига бўлган эҳтиёжини қондириш мақсадида жорий йилда вилоят ҳудудида 40 та янги балиқчилик хўжалиги ташкил этилиб, 230 гектар сунъий ҳавзалар барпо этилди. Ушбу хайрли ишлар туфайли янги ташкил этилган фермер хўжаликларида 103 та иш ўрни яратилди. Айни кунда барча сунъий ва табиий ҳавзаларда карп, оқ дўнгпешона, оқ амур каби балиқ турлари парваришланмоқда.

Сирдарё ИЭС корхонасида интенсив усулда балиқ етиштирувчи хўжалик фаолият бошлади. «Сирдарёгаз» УК ва «Сирдарё почта» ОХЖ томонидан ҳам балиқчилик хўжаликлари ташкил қилиниб, янги иш ўринлари яратилди.

Анорбой НОРҚУЛОВ

Ўзбекистон иқтисодиёти — мустақиллик йилларида

Ўзбекистоннинг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда танланган бозор иқтисодиётига ўтиш концепцияси, бугун ҳеч бир муболағасиз айтиш мумкинки, ҳар жиҳатдан ўзини оқлади. Президентимиз Ислом Каримовнинг қатор асарларида ўз аксини топган ва «Ўзбек модели» дея эътироф этилган ушбу концепция шу пайтгача амалда қўлланилган бозор иқтисодиётига ўтиш моделларидан тубдан фарқланади. «Ислоҳотлар ислоҳот учун эмас, аввало, инсон учун» тамойили асосига қурилган концепция мазмун-моҳиятан фуқаролар манфаатини устувор вазифа этиб белгилаб олгани учун ҳам муваффақиятлар ўзини узоқ куттириб қўймади.

Ваҳоланки, бунгача режали иқтисодиёт шароитида асосан давлат мулки монополизмининг ҳукмронлиги ва ушбу соҳага ўта расмиятчилик билан ёндашув мулкчилик муносабатларининг самарадорлигини деярли йўққа чиқарган эди. Барча ишлаб чиқариш воситалари давлатнинг мулки бўлганлиги сабабли ишлаб чиқариш қатнашчилари тегишли воситалардан маҳрум эди. Бу ҳолда эгалик ҳиссининг йўқолиб боришига, иқтисодий манфаатдорлик ва меҳнатдан рағбатланишнинг пасайишига олиб келди.

Шу сабабли мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ҳисобига кўп укладли иқтисодиётни шакллантириш Ўзбекистондаги иқтисодий ислоҳотларнинг муҳим вазифасига айланди.

Юксалиш одимлари

I ҚИСМ

Мустақиллик йилларида давлат мулкини хусусийлаштириш бўйича кенг миқёсли ишлар амалга оширилди. Натижада, 31 мингдан ортиқ давлат корхоналари ва объектлари мулкчилик шаклини ўзгартирди.

Шу тариқа мамлакатимизда ҳақиқий мулкдорлар синфининг қарор топиши жадал суръатларда амалга ошиб, тез орада ўзининг ижобий натижаларини кўрсатди. Агар 1990 йилда мамлакат ЯИМ умумий ҳажмининг атиги 38,1, саноат маҳсулотининг 10,4, чакана савдо айланмасининг 51 фоизи иқтисодиётнинг нодавлат секторига тўғри келган бўлса, 2012 йилга келиб ЯИМ умумий ҳажмининг 83,6, саноат маҳсулотининг 85,6, қишлоқ хўжалиги маҳсулоти ва чакана савдо айланмасининг 99,9 фоизи нодавлат секторга тегишли бўлди. Ушбу секторда банд бўлганлар улуши 1990 йилда 37,2 фоиздан 2012 йилда 80,7 фоизга етди.

Алоҳида шарт-шароитларнинг яратилиши, солиқ, божхона ва бошқа тўлов имтиёзлари белгиланиши, нисбатан арзон кредит ресурсларининг тақдим этилиши натижасида кичик бизнес корхоналари сони муттасил равишда ошиб борди. Масалан, 1992 йилда рўйхатга олинган кичик бизнес корхоналари атиги 16,5 мингтани ташкил этган бўлса, 2013 йил 1 январ ҳолатига бу кўрсаткич (фермер хўжаликларидан ташқари) 271,0 мингтага етди, яъни 17 баравар ўсди.

Аҳоли бандлигини даражасини оширишдаги роли ҳам эътирофга лойиқ. Агар 2000 йилда бу соҳада 6737,0 минг киши банд бўлган бўлса, 2012 йилда эса 9252,9 минг кишига ўсди.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик миллий иқтисодиёт тараққиётида тобора катта ўрин эгалламоқда. Унинг ялпи ички маҳсулот ишлаб чиқаришдаги улуши 1991 йилда 1,5 фоизни, 2000 йилда 31фоизни, 2005 йилда 38,2 фоизни, 2012 йилда эса 54,6 фоизни ташкил этди. Бундай натижа, биринчи навбатда, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик давлат томонидан доимий қўллаб-қувватланаётгани самарасидир.

Кичик бизнес фаолиятининг кенгайиши иқтисодиётнинг бошқа соҳа ва тармоқлари ишлаб чиқариш ҳажмидаги салмоғининг ошиши орқали ҳам намоён бўлди. Хусусан, мазкур соҳанинг саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришдаги улуши 2005 йилда 10,1 фоиздан 2012 йилда 22,2 фоизга, қишлоқ хўжалигида тегишли равишда 87,7 фоиздан 98,0 фоизга, қурилишда 50,9 фоиздан 70,7 фоизга, савдода 43,7 фоиздан 45,3 фоизга, юк ташишда 24,6 фоиздан 45,6 фоизга, асосий капиталга инвестициялар ҳажмида 24 фоиздан 35,2 фоизга, экспорт ҳажмида эса 6 фоиздан 15,8 фоизга қадар ошди.

Кичик бизнеснинг бу қадар жадал ривожланишида, энг аввало, мазкур соҳа учун белгиланаётган солиқ имтиёзлари етарли даражада рағбатлантирувчи куч бўлаётганлигини таъкидлаш лозим. Масалан, 1996-2012 йиллар мобайнида кичик бизнес субъектлари учун белгиланган солиқ ставкалари 38 фоиздан 5 фоизга қадар ёки 7,6 мартага қисқарди.

Мустақиллик йилларида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш учун қулай шарт-шароит яратиш йўлида кўп иш қилинди. Жумладан, давлатнинг бизнес фаолиятига аралашуви кескин чекланди, кичик бизнес субъектларини рўйхатга олиш, рухсат бериш жараёни сезиларли даражада соддалаштирилди ва уларнинг ошкоралиги таъминланди, солиқ ставкалари унификация қилинди ва камайтирилди, маҳсулотларни стандартлаш ва сертификациялаш тизими такомиллаштирилди, биржа савдоларини ривожлантириш орқали тадбиркорларнинг моддий-техник ресурслардан эркин фойдаланиши билан боғлиқ кўп масалалар ҳал қилинди, микрокредитлаш ва микролизинг йўли билан тадбиркорларга кредит беришнинг янги шакллари жорий этилди ва булар ўз навбатида ижобий натижа бермоқда. Масалан, кичик бзнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасида 2000 йилда 296,9 минг, 2011 йилда 640 минг янги иш ўрни яратилди. 2012 йилда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш эвазига 485 минг киши, касаначиликнинг барча шаклларини кенгайтириш ҳисобидан эса 218 минг киши иш билан таъминланди. Умуман олганда, бугунги кунда мамлакатимизда янги яратилаётган иш ўринларининг ўрта ҳисобда 85 фоизи айнан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ҳиссасига тўғри келмоқда. Энг муҳими, янги иш ўринларининг 60 фоиздан ортиғи қишлоқларимизда ташкил этилаётганидир.

Янги тузилаётган корхоналарни қўллаб-қувватлаш учун имтиёзли кредитлаш тизимини яратиш мақсадида 2006 йилда «Микрокредитбанк» ташкил этилди. Ушбу банкнинг асосий фаолият йўналишларидан бири — бу тадбиркорларни молиявий қўллаб-қувватлаш, микрокредитлаш ва микролизинг хизматларини кўрсатиш бўлиб, масалан, 2012 йилда тадбиркорлик субъектларига 1,2 триллион сўм миқдорида кредитлар берилди ва 707 миллиард сўмлик микромолиявий хизматлар кўрсатилди. Иқтисодиётнинг реал секторига ажратилган кредитлар миқдори 381,9 миллиард сўм ҳамда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига кўрсатиладиган имтиёзли микромолиявий хизматлар эса 204,7 миллиард сўмга етди ва мазкур кредитлар ҳисобига 105 мингдан зиёд иш ўринлари яратилди.

Жаҳон тажрибаси шуни кўрсатадики, айнан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик дунё молиявий-иқтисодий инқирозининг салбий оқибатларини бартараф этишда энг самарали ўрин эгаллайди. Аҳоли бандлигини таъминлаш, унинг тушум маблағлари ортишининг муҳим омили ҳисобланади. Шу сабабли ҳам, 2013 йилда ишбилармонлик муҳитини янада такомиллаштириш борасидаги чора-тадбирларни давом эттириш мўлжалланди. Жумладан, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасини жадал ривожлантириш ҳисобига 500 минг иш ўрни яратиш режалаштирилган ҳамда «Обод турмуш йили» Давлат дастурида 2013 йилда тижорат банклари томонидан бизнес ва хусусий тадбиркорликни янада ривожлантириш учун жами 269,6 миллиард сўм ҳажмида, яъни 2012 йилдагига нисбатан 1,3 баробар кўп кредитлар ажратиш кўзда тутилган. Жорий йилнинг биринчи ярмида тижорат банклари томонидан 3,7 триллион сўм ҳажмида кредитлар, жумладан, 775,2 млрд. сўмлик микрокредитлар, шунингдек, халқаро молия институтларининг кредит линиялари доирасида 59,8 миллион доллар ажратилди. Ўтган 6 ой давомида 15,8 минг янги кичик бизнес субъекти ташкил этилди.

II ҚИСМ

Мустақилликнинг дастлабки йилларидан бошлаб республикада барқарор иқтисодий ўсиш ва аҳоли фаровонлигини таъминлаш учун иқтисодиётимизнинг таркибий тузилишида туб ўзгаришлар қилиш муҳим вазифалардан бири сифатида белгилаб олинди.

Таркибий силжишлар йўлидан бориб, республикада энергетика ва озиқ-овқат мустақиллигини таъминловчи тармоқларни жадал ривожлантириш ҳамда минерал ва қишлоқ хўжалик хомашё ресурсларидан тайёр рақобатбардош маҳсулот ишлаб чиқаришни таъминлайдиган ўзаро боғлиқ тармоқлар ва корхоналар имкониятини оширишдан иборат вазифаларга диққат-эътибор қаратилди. Шунингдек, республиканинг анъанавий ихтисослашувидаги ишлаб чиқариш тармоқлари ва корхоналарни замонавий технологиялар билан қайта қуроллантириш орқали уларни ривожлантириш назарда тутилди.

Ўзбекистонда иқтисодиётнинг таркибий тузилишида чуқур ўзгаришлар амалга оширилиши оқибатида республиканинг ёқилғи-энергетика ресурсларига бўлган эҳтиёжи ўз ҳисобидан тўла таъминланди ҳамда ғалла мустақиллиги қарор топди.

Шу давр мобайнида республика саноатида юксак технологияга асосланган ва истиқболли тармоқларнинг, яъни машинасозлик, ёқилғи-энергетика, кимё ва енгил саноат кабиларнинг ҳиссаси ортиб борди.

Саноат маҳсулотлари таркибий тузилишида ҳам маълум ижобий ўзгаришлар юз бермоқда.

Мустақиллик йилларида мамлакатимизда автомобилсозлик, нефт-газ кимё саноати, нефтгаз машинасозлиги, замонавий қурилиш материаллари саноати, темир йўл машинасозлиги, маиший электротехника, фармацевтика, замонавий озиқ-овқат саноати ва енгил саноати каби бир қатор мутлақо янги саноат тармоқлари яратилди.

Ҳозирги пайтда мамлакатимиз иқтисодиётида автомобилсозлик саноати алоҳида ўрин эгалламоқда. Бу тармоқ Асака шаҳрида АҚШнинг «Женерал Моторс» компанияси билан ҳамкорликда енгил автомобиллар ишлаб чиқарадиган, Тошкент шаҳрида Германиянинг дунёга машҳур «Деймлер Бенц» ва Самарқанд шаҳрида Япониянинг «Исузу» компаниялари билан ҳамкорликда автобуслар ишлаб чиқарадиган ҳамда Самарқанд шаҳрида Германиянинг «МАН» компанияси билан ташкил этилган юк автомобиллари ишлаб чиқарадиган янги заводларни ўз ичига олади. Ана шундай ўзгаришлар натижасида машинасозлик ва метални қайта ишлаш саноатида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 1990 — 2012 йилларда 12 баробарга яқин ўсди ёки уни саноат маҳсулотларини ишлаб чиқаришдаги улуши 1990 йилда 11,7 фоиз бўлган бўлса, 2012 йилда 17 фоизга етди.

Янги пайдо бўлган автомобил компаниялари учун бутловчи буюмлар, эҳтиёт қисмлар, лок-бўёқ ва бошқа маҳсулотлар етказиб берувчи ўнлаб корхоналар барпо этилди. Жаҳон тажрибасидан маълумки, автомобилсозлик соҳасида битта иш ўрни очилиши бошқа тармоқларда унинг сони 7 тадан 15 тагача кўпайишига олиб келади.

Иқтисодиётнинг таркибий тузилишини такомиллаштириш вазифаси иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда доимо давлатимиз диққат марказида бўлиб, иқтисодий ривожланиш борасида эришган ютуқларимизнинг муҳим омили ҳисобланади. Ўзбекистонда 1996 йилдан бошлаб иқтисодий ўсиш таъминланиб, унинг суръатлари 2000-2003 йилларда 3,8 - 4,2 фоиз, 2004-2006 йилларда 7 - 7,3 фоиз, 2007-2008 йилларда эса 9 - 9,5 фоиз даражасида кузатилган бўлса, кейинги йилларда жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози мазкур кўрсаткичга ҳам ўз таъсирини кўрсатганига қарамай, мамлакатимизда 2009–2012 йилларда ҳам ЯИМнинг ўсиш суръатлари 8,1 – 8,5 фоиз бўлиб келмоқда.

Қишлоқ хўжалигида амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар унинг таркибий тузилиши такомиллашуви натижасида асосий кўрсаткичларнинг ўзгаришига сезиларли таъсир кўрсатаётир.

Мамлакатимиз аграр соҳасида амалга оширилаётган туб иқтисодий ислоҳотлар ва таркибий ўзгаришлар натижасида қишлоқ хўжалигининг асосий кўрсаткичлари ўсиб бормоқда. 2001 – 2012 йиллар оралиғида жорий нархларда қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг қиймати ўсиб бориш динамикасига эга бўлиб, 2001 йилда 1476,3 млрд. сўмдан 2012 йилда 24370,3 млрд. сўмга етган ёки 16,5 баробардан зиёд ўсган.

Мамлакатимизда иқтисодиёт таркибий тузилишини тубдан ўзгартириш тадбирларининг амалга оширилиши натижасида 1991 – 2012 йилларда ялпи ички маҳсулот таркибида хизмат кўрсатиш соҳалари улуши 25,9 фоиздан 52 фоиздан зиёдга ўсди.

Иқтисодиётнинг таркибий тузилишида чуқур ўзгаришларни амалга ошириш макроиқтисодий барқарор иқтисодий ўсиш ва аҳоли фаровонлигини таъминлаш, жаҳон иқтисодий тизимига қўшилишнинг энг асосий шартларидан биридир.

Иқтисодиётнинг таркибий ўзгариши ва устувор тармоқлар ривожланиши мазкур соҳаларга йўналтирилган капитал қўйилмалар миқдорига бевосита боғлиқдир. Шунинг учун ички ва ташқи инвестицияларни миллий иқтисодиёт ишлаб чиқаришига жалб қилишни кўпайтириш ва самарали фойдаланиш лозим бўлади.

Иқтисодиётдаги таркибий ўзгаришлар унинг барқарор ўсиши, жамият иқтисодий салоҳияти ортиши, қишлоқ хўжалигида мавжуд ортиқча меҳнат ресурсларини бошқа соҳаларга самарали тақсимлаш, янги иш жойлари кўпайтирилишига ва аҳоли даромадлари оширилиб, улар фаровонлиги янада яхшиланишига олиб келади.

III ҚИСМ

Иқтисодиётда таркибий ўзгаришлар ва барқарор иқтисодий ўсишни таъминлашда инвестициялар муҳим аҳамият касб этади. Президентимиз таъкидлаганларидек, «Барчамиз оддий бир ҳақиқатни яхши англаб олишимиз даркор — инвестицияларсиз модернизация ҳам, янгиланиш ҳам бўлмайди».

Мамлакатимиз иқтисодий сиёсати истиқболини белгилаб беришда устувор йўналишлардан бири сифатида инвестицияларни кенг жалб этиш, айниқса, хорижий инвесторлар учун янада қулай шарт-шароитларни яратишга эътибор қаратилмоқда.

Макроиқтисодий барқарорликка эришилиши, иқтисодий ва институционал ислоҳотларнинг чуқурлаштирилиши ҳамда мамлакатимизда инвестиция муҳитининг яхшиланиши инвестиция фаоллиги сезиларли даражада кучайиши ва иқтисодиётимизга йўналтирилаётган капитал қўйилмалар ҳажми 2010 йилда 1990 йилга нисбатан 11,6 баробар ортишига имкон берди. Кейинги йилларда ҳам иқтисодиётимизга жалб этилаётган инвестициялар ҳажми ўсиб бормоқда. Рақамларга назар соладиган бўлсак, 2010 йилда 9,7 млрд. доллар, 2011 йилда 10,7 млрд. доллар, 2012 йилда 11,7 млрд. доллар миқдорида ички ва хорижий инвестициялар жалб этилди. 2012 йилда жалб этилган инвестицияларнинг 22 фоиздан ёки 2,5 млрд. доллардан ортиғини хорижий инвестициялар ташкил этди, уларнинг 79 фоиздан кўпроғи тўғридан-тўғри хорижий инвестициялардир.

Давлат инвестициялар дастури доирасида жалб қилинган хорижий инвестициялар ҳажми 2012 йилда 2006 йилга қараганда қарийб тўрт баробарга кўпайди.

2012 йилда жалб этилган жами инвестицияларнинг қарийб 74 фоизи ишлаб чиқаришни модернизация қилиш ва янгилашга қаратилган дастур ва лойиҳаларни амалга оширишга йўналтирилди. Ушбу йилда умумий қиймати 1,6 млрд. доллардан ортиқ бўлган капитал қўйилмалар ўзлаштирилиб, 205 та йирик инвестиция объекти қуриб битказилди.

Иқтисодий ўсишни таъминлашда мамлакат иқтисодиётига йўналтирилган инвестициялар ҳажмининг йилдан-йилга ўсиб бориши муҳим аҳамият касб этмоқда. Инвестициялар ҳажми ўтган йилга нисбатан 2000 йилда 1 фоизга, 2012 йилда 14 фоизга ўсди. Ялпи ички маҳсулотга нисбатан инвестициялар ҳажми 2012 йилда 22,9 фоизни ташкил этди. 2013 йилнинг биринчи ярмида ўзлаштирилган инвестициялар умумий ҳажми 12,1 триллион сўмни ташкил этди ва 2012 йилнинг шу давридагига нисбатан қиёсий нархларда 10,5 фоизга кўпайди. Капитал қўйилмалар умумий ҳажмидан ишлаб чиқариш мақсадлари учун 62,6 фоиз йўналтирилди. 2013 йилнинг Инвестиция дастури доирасида жорий йилнинг ўтган даврида умумий қиймати 6,8 млрд. долларлик 141 та янги инвестиция лойиҳасини амалга ошириш бошланди.

Молиялаштириш манбалари бўйича инвестициялар таркибида туб ўзгаришлар рўй бермоқда. Иқтисодиётимиздаги анча юқори ўсиш суръатлари ҳисобидан марказлашмаган манбалар, биринчи навбатда хусусий ва тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларнинг улуши ортиб бормоқда. Жумладан, 2012 йилда умумий инвестициялар ҳажмида давлат бюджети маблағлари 5,1, чет эл инвестициялари 21,7, корхоналар ва аҳоли маблағлари 50,8 фоизни ташкил этган.

Фаол инвестиция сиёсати иқтисодиётни таркибий ўзгартиришнинг энг самарали воситаси ҳисобланади. Ўзбекистоннинг инвестиция стратегиясида янги ва илғор технологиялар билан жиҳозланган ва хомашё ресурсларимизни чуқур қайта ишлашни таъминлайдиган, мамлакатимизнинг экспорт салоҳиятини ошириш ҳамда янги иш ўринлари яратишга йўналтирилган инвестиция лойиҳаларига устувор аҳамият берилмоқда.

1990-2012 йилларда инвестициялар таркибида ёқилғи-энергетика соҳасининг (5,2 фоиздан 17,1 фоизга), транспорт ва алоқа соҳасини (5,4 фоиздан 18,3 фоизга) ҳамда металлургия соҳасини (0,1 фоиздан 2,9 фоизга) ривожлантиришга йўналтирилган инвестициялар улуши ортди. Янги ишлаб чиқариш объектларини ташкил этиш ҳамда мавжуд ишлаб чиқариш корхоналарини модернизация қилиш учун машинасозлик, металлургия, кимё ва ёқилғи-кимё, енгил ва озиқ-овқат саноати соҳаларига йирик капитал қўйилмалар йўналтирилди. Бу эса иқтисодиётга жалб қилинган капитал қўйилмалар таркибида ушбу тармоқлар улушининг сезиларли даражада ошишига олиб келди.

Инвестиция ва саноат соҳасидаги фаол сиёсат натижаси сифатида мустақиллик йилларида мамлакатимизда енгил ва юк автомобиллари, автобуслар ишлаб чиқарадиган янги автомобил заводлари ташкил этилди. Жаҳондаги етакчи хорижий компаниялар билан ҳамкорликда Бухоро нефтни қайта ишлаш заводи, Шўртан газ-кимё мажмуаси, Қўнғирот сода заводи, ўнлаб тўқимачилик мажмуалари барпо этилди. 2012 йилда қурилиши ниҳоясига етказилган энг йирик субъектлардан бири Навоий иссиқлик электр станциясидир.

Юқори қўшимча қийматга эга бўлган юксак технологиялар асосидаги маҳсулотлар ишлаб чиқаришга қаратилган инвестиция лойиҳаларини амалга оширишда АҚШнинг «Женерал Моторс», «Тексако», Германиянинг «МАН», «Даймлер Банц», «Клаас», Буюк Британиянинг «БАТ», Испаниянинг «Максам», Япониянинг «Исузи», «Иточу», Малайзиянинг «Петронас», Кореянинг «Кореан Эйр», Россиянинг «Лукойл», «Газпром» каби жаҳондаги энг йирик ва машҳур компаниялари, Осиё тараққиёт банки, Жаҳон банки, Ислом тараққиёт банки сингари йирик халқаро молия ташкилотлари, Жанубий Корея, Япония, Хитой ва бир қатор араб давлатларининг инвестиция банклари мамлакатимизнинг асосий ҳамкорлари бўлмоқда.

Бу борада шуни таъкидлаб ўтиш лозимки, мустақилликнинг дастлабки йилларида, жумладан, 1994-1995 йилларда чет эл инвестицияларининг асосий қисми Ўзбекистоннинг 14 та ҳудудий бирлигидан фақат 4 тасига жалб этилган бўлса, 1996 йилдан бошлаб барча минтақаларда устувор инвестиция лойиҳалари амалга оширилмоқда.

Республикамизда хорижий инвестициялар иштирокида корхоналар ташкил этилишига асос 1991 йилдан бошланди. Агар хорижий сармоялар билан ишлаётган корхоналар сони 1991 йилда — 191 та, 1992 йилда — 368 та, 1996 йилда 3 мингтани ташкил этган бўлса, 2000 йилда 3445 та, 2007 йилда 3598 та, 2008 йилда 3863 та, 2010 йилда 4201 та, 2011 йилда 4214 та, 2013 йил 1 январ ҳолатига кўра эса 4467 тани ташкил этди. Чет эл инвестициялари билан барпо этилаётган қўшма корхоналар ҳиссасида Россия, АҚШ, Покистон, Хитой, Буюк Британия, Жанубий Корея, Германия давлатлари асосий салмоқни эгаллайди.

Ўзбекистон жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози ҳукм сураётган бир шароитда ҳам улкан хорижий инвестициялар йўналтирилаётган мамлакатлар гуруҳидан жой олмоқда. Бунга, албатта, мамлакатимизда олиб борилаётган ва узоқ стратегик мақсадларни кўзлаган инвестициялар дастурлари ҳамда қулай инвестиция муҳити яратилгани асосий омил бўлмоқда.

Табиий ҳолки, бундан буён ҳам асосий устувор йўналишлардан бири мамлакатимизга, энг аввало, жалб қилинаётган тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ҳажмини оширишдир, чет эл инвесторлари учун кафолатлар ва имтиёзлар ҳамда уларнинг ишончини мустаҳкамлашга хизмат қилувчи қулай инвестиция муҳитини шакллантиришдан иборат бўлиб қолади.

Бу вазифаларни амалга ошириш 2011-2015 йиллар давомида 13 млрд. доллардан зиёд ёки 2006-2010 йилларга нисбатан 1,7 баробар кўп тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар жалб этилишини таъминлайди. Ушбу маблағлар энг илғор технологиялар билан жиҳозланган ҳолда хом ашё ресурсларини қайта ишлаш ҳамда рақобатдош тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқаришни таъминлайдиган, мамлакатимиз экспорт салоҳиятини оширадиган ва энг янги иш ўринларини яратишга хизмат қиладиган янги саноат корхоналарини ташкил этиш бўйича чет эл инвесторлари иштирокидаги 320 тадан ортиқ йирик инвестиция лойиҳаларини амалга оширишга йўналтирилади.

Умуман олганда, 2011-2015 йилларда жами хорижий инвестициялар ва кредитлар ҳажми 18,6 млрд. долларни ташкил этиши ёки 2006-2010 йилларга нисбатан 2 баробар кўп бўлиши прогноз қилинмоқда. Уларнинг 75 фоиздан ортиғини тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ташкил қилади.

Мамлакатимизда амалга оширилган иқтисодий ислоҳотлар бугунги кунда ўзининг ижобий натижаларини бермоқда. Жумладан, қисқа вақт ичида мулкчилик муносабатларини такомиллаштириш, чуқур таркибий ўзгаришларнинг амалга оширилиши, қулай инвестиция муҳитини шакллантириш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг ривожлантирилиши, ишлаб чиқаришни янги техника ва технологиялар асосида қайта жиҳозлаш аҳоли даромадлари ўсишини таъминлаш ҳамда бошқа кўплаб соҳаларда бунёдкорлик ишлари амалга оширилиши натижасида ўтган 22 йил мобайнида сезиларли ютуқлар қўлга киритилди. Бу юксак натижаларга жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози давом этаётган бир пайтда эришилаётганлиги, айниқса, диққатга сазовордир.

Бундай ижобий ютуқларни жорий йилнинг биринчи ярмида Ўзбекистонда иқтисодий ўсиш ва макроиқтисодий барқарорликнинг юқори ўсиш суръатлари сақланиб қолишида ҳам кўришимиз мумкин. Жумладан, ялпи ички маҳсулот 8 фоизга, саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш 8,2 фоиз, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш 7,3 фоиз, чакана савдо айланмаси 14,6 фоиз, истеъмол товарларини ишлаб чиқариш 14,4 фоиз, аҳолига пулли хизматлар кўрсатиш 11,0 фоизга ўсди ва аҳолининг реал даромадлари эса 16,3 фоизга ошди.

Эришилган ижобий натижалар, аввваламбор, Президентимиз раҳнамолигида ишлаб чиқилган мамлакатимизни ислоҳ этиш ва ривожлантириш бўйича самарали стратегиянинг изчил ва аниқ мақсадли амалга оширилаётганлиги натижасидир, қолаверса, мамлакатимиз мустақиллигининг илк кунлариданоқ иқтисодий ислоҳотлар тамал тоши тўғри қўйилганлиги ва ҳақиқатан ҳам Президентимиз номи билан бевосита боғлиқ ҳолда жаҳонга танилган тараққиётнинг «ўзбек модели» самарасидир.

Ўзбекистоннинг ўзига хос ва ўзига мос тараққиёт йўли — «ўзбек модели»нинг мамлакатимиз учун ҳал қилувчи бир пайтда энг тўғри, энг оқилона йўл сифатида танлангани, ўтган йиллар давомида бу йўл юртимизда яшаётган ҳар қайси инсон, ҳар бир оила, бутун жамиятимиз ҳаётида синовдан ўтиб, амалда ҳар томонлама ўзини оқлагани ва бугунги кунда амалий натижасини жаҳон аҳли кўриб турибди ва мамлакатимизнинг халқаро майдондаги нуфузи ҳам юксалиб бормоқда.

Мустақиллик йилларида Ўзбекистоннинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишида эришилган ютуқлар нафақат бугунги кун учун, балки улар мамлакатни жаҳон молиявий-иқтисодий инқирозидан кейинги даврдаги барқарор тараққиётига, давлатимизни дунё ҳамжамиятидан муносиб ўрин олишида муҳим манба ва асос бўлиб хизмат қилади.

Юртбошимиз 2013 йил 18 январда Вазирлар Маҳкамасидаги маърузасида алоҳида таъкидлаб ўтганидек: «Ҳеч шубҳасиз, халқимизнинг тинимсиз меҳнати, мардлиги ва матонати эвазига қўлга киритган бундай ютуқлардан ва марралардан ҳар қайсимиз ғурурланиб, бошимизни баланд кўтариб яшашга ҳақлимиз».

Турғун ЗИЯЕВ,
Тошкент Давлат иқтисодиёт университетининг Фахрий доктори.
Очил ЯРАШЕВ,
Тошкент иқтисодиёт коллежи директори

Омон бўлинг, МУШТАРИЙ

Ishonch
2013-yil 8-avgust № 94 (3287)

Ҳаёт сабоқлари

— Табиатимиз тоза бўлмас экан, касалликлар эшигимиз олдида, ҳовлимизда, йўлимизда урчийверади. Бунинг учун энг аввал кўнгилнинг ўзи покизаликдан нур эмадиган бўлиши керак, — дея сўз бошлади суҳбатдошимиз.
— Халқимиз бекорга ҳайит ва бошқа улуғ байрамларда уй атрофи, кўчаларни саранжом-саришта қилиб, етим-есирларга саховат, мурувват кўрсатмайди.

«Юрт ободлиги қалб ободлигидир...»

тиббиёт фанлари доктори, профессор Тоҳир Иброҳимов билан суҳбат

Дарҳақиқат, соғлом ҳаёт кечиришимиз кўп жиҳатдан табиатга қандай муносабатда бўлишимизга боғлиқ. Шу нарсани ёдда тутиш керакки, суви ифлосланган ариқдан вабо, ачиган, узоқ туриб қолган ошхона чиқиндиларидан ўткир ичак касалликлари, уй суприндисидан ичбуруғ ва куйдирги, очиқ ётган ахлат уюмларида сил микроблари етилади.

«Қуш уясида кўрганини қилади», дейди халқимиз. Тозалик учун курашни ҳар бир хонадон ўз уйидан бошлаши керак. Худди шу руҳда тарбияланган болалар улғайгач, тозаликка риоя қилишни ўз фарзандларидан талаб қиладилар.

— Қарангки, «Кўнглинг Ҳақда, қўлинг ишда бўлсин», дея инсониятни комилликка чорлаган ҳазрат Баҳовуддин Нақшбанд тунда кўчаларни тозалаб қўяр эканлар.

— Мен ҳам бу ҳақда ўқиганман. Ҳазрат Баҳоуддин: «Бу хизматларни Аллоҳдан бошқага аён бўлмасин деб одамлар ухлаганда бажарардим», деган эканлар. Аёлиё бобомиз амал қилган бу каби хайрли ишларнинг барчаси инсон учун ҳам қарз, ҳам фарз бўлган нафл ибодатларидан бўлиши билан бирга, «Ҳеч ким кўрмайди» қабилида ярим кечада кўчада ахлат ташлаган одамларга ибрат мактаби бўлиши керак. Шу боис соғлиғимиз, табиатимиз софлиги учун ҳам ўзимиз билан бир ҳаводан нафас олиб яшаётган одамларнинг кўнглини ғубордан тозалашимиз, уларнинг маънавиятини тарбият этишимиз керак.

Қолаверса, Ҳадиси шарифда «Уч жойга: ариққа, йўлга ва одамлар дам оладиган соя-салқин ерга ахлат ташлаб, лаънатга қолишдан сақланинглар», дейилади. Нафақат шаҳримиз ободлиги, балки ўзимиз, ёру биродарларимиз, қўшнимиз саломатлиги учун ҳам бу ҳикматга амал қилишимиз шарт.

Европа мамлакатлари кўчаларида сигарет қолдиқларини кўрмайсиз. Кўҳна қитъа вакиллари эринмай уни махсус қутиларга ташлашга одатланишган. Бу қоидага барча бирдек риоя қилади. Сингапурда сигарет қолдиқлари белгиланмаган жойга ташланса, 500 доллар, чиқиндини ерга ташлаганлик учун 1000 доллар жарима солинади ва бу иш қатъий назорат остида амалга оширилади.

Швейцарияда табиат муҳофазаси ёки атроф муҳит тозалигига қарши бирор ножўя иш қилинса, масалан, ахлат кўрсатилган жойга тўкилмаса, уни кўрган фуқаро зудлик билан табиатни муҳофаза қилиш ташкилотига хабар қилади.

Маълумот ўрнида шуни айтиш керакки, истиқлол йилларида мамлакатимизда тизимли экологик сиёсатнинг амалга оширилиши, ишлаб чиқариш соҳаларини замонавий технологиялар билан жиҳозлаш ишларини жадаллаштириш натижасида атмосфера ҳавосига ташланаётган зарарли моддалар миқдори 1,9 мартага, оқава сувлар ташланиши қарийб икки мартага камайди. Ҳар биримиз она табиатимиз софлиги ва беғуборлиги ҳақида қайғурсак, «Менга нима?» қабилида иш тутмай, чин маънода табиат ҳимоячиси бўлсак, мақсадга эришамиз.

— Қадриятларимизда узоқ умр кўришнинг ўзига хос сирлари мавжуд. Шу ҳақда ҳам сўзлаб берсангиз?

— Кўп нарса одамнинг ўзига, ўз соғлиғига бўлган муносабатига боғлиқ. Мана, ниҳояланиб бораётган Рамазон — покланиш ойида кўпчилик ўзига хос парҳезга риоя қилди. Жисмонан ва руҳан покланиб олди.

Яна бир сир борки, одам ўз севган касбидан завқ олиб, яйраб ишласа ҳам умри узун бўлади. Бу жараёнда унинг феъл-атвори яхшиланиб, дунёга, одамларга муҳаббат кўзи билан қарайди, шу аснода руҳи қувватланиб, вужуди гўзаллашиб, соғайиб бораверади. Негаки, завқ билан қилинган меҳнат фикрни чархлайди, дунёқарашни кенгайтиради, вужудни яшартиради. Қолаверса, бундан оиласи, жамият ҳам наф кўради.

Тирикчилик ўтказиш учун таваккалчилик билан қилинган иш одамни чарчатиб, руҳини синдириб, тушкунлик гирдобига ташлайди. Кундалик турмушимизга назар ташлайдиган бўлсак, ҳунари, касбини севган минглаб мутахассислар ўз меҳнатидан завқ олиб мўъжиза яратаяпти ҳамда узоқ умр кўриб юрибди. Бировнинг қистови ёки пул топиш илинжида бўлган одам ўзи қизиқмаган юмушни ҳафсаласизлик билан бажаради. Ҳафсаласизлик эса ҳунарнинг, касбкорнинг энг ёмон душманидир.

— Ҳадисларда яхшиликни чеҳраси очиқ, хушфеъл одамлардан кутинглар, дейилади. Айтинг-чи, қалби пок, самимий, серҳаракат инсонларнинг узоқ умр кўришида қандай ҳикмат яширинган?

— Нуронийларимиз дуога қўл очганда Аллоҳдан энг аввал тинчлик, хотиржамлик, кенгфеъл, кетмас давлат бер, деб сўрашади. Бунинг маъносини ҳеч ўйлаб кўрганмисиз? Хотиржам, кенгфеъл одам ҳамда ўзига насиб этган неъматлар учун шукрона айтувчилар узоқ яшайди. Кетмас давлат дегани мол-дунё эмас, соғликдир. Негаки, саломатликдан кўра қимматли нарса борлигини ҳеч ким кўрмаган. Мол-дунё йиғиш, шайтоний ҳою ҳаваслар, ҳасад, шубҳа, очкўзлик, адоват, хиёнат, ёлғончилик ва бемеҳрлик соғлиққа қарши турувчи омиллардир. Агар шу иллатдан биттаси сизда бўлса, кўнгил хотиржамлигингиз бузилиб, юрак фаолиятингиз ёмонлашади, мия толиқади, руҳият азият чекади. Аксинча, яхшилик ва саховат, қаноат ва сабр руҳни юксалтиради, ихлос ва ибодат эса кўнгилга рўшнолик олиб киради. Саломатлигимиз йўлидаги ана шу тўсиқларни олиб ташласаккина эмин-эркин ва узоқ умр кўришимиз мумкин.

— Бир нарсага ҳайрон қоламан: баъзи оилаларда ҳамма нарса бадастир, аммо каттасидан тортиб кичигиғача боши касалдан чиқмайди. Зўрға кун кўрадиган баъзи оилаларда эса саломатлик, бахт уфуриб тургандай. Нега шундай?

— Оилани бежизга бахт қўрғони деб атамайдилар. Аслида ҳам шундай. Оиласидан бахт топган инсоннинг бахти тўкис, соғлом ва баркамолдир. Сиз айтмоқчи бўлган ўша бадастир оилада ўзаро ҳурмат йўқ, тенгсизлик ҳукмрон.

Ярим кўнгил ва шикасталик билан катта бир қўрғонни нурлантириб бўлмайди.

— Тўкис бахтга эришиш учун нималарга эътибор бериш керак?

— Бахту омад осмондан тушмайди. Инсон кириб-чиқиб юрган уйини «омад қасрига»га айлантириши керак. Бунинг учун у ўзи яшайдиган гўшага меҳр бериши, уни поклаши, ёмон кўздан асраши зарур.

Унутмангки, уй тоза, саранжом-саришта, барча жиҳозлар кўркам бўлиши, чироқлар ёрқин нур таратиши даркор. Хонани тозалашда эътиборлироқ бўлиш, буюм ва жиҳозларни сувда ҳўлланган латта билан артиш даркор. Сувда покловчи хусусият кучли. Хонадонда ҳамиша хуш кайфият бахш этиш учун, аввало, ўзингиз бунга имкон яратишингиз керак. Шунда эрталаблари уй эшигидан чиқаркансиз, вужудингиз қувватга тўлиб боради, кун давомида ўзингизда чарчоқ сезмайсиз, ишингиз юришади. Энг муҳими, сизга маънавий ва жисмоний соғломлик ҳамроҳ бўлади.

— Инсонга орзу куч беради, вужудини яшартиради, оқибатда, касаллик чекинади, деган гапга қандай қарайсиз?

— Яхши орзу, холис ният инсонга нафақат соғлик, балки комиллик ҳам ато этади. Яхшилик яхшиликдан кувватлангани каби ният инсонга руҳий қувват беради. Нияти холиснинг йўли равон бўлиши тарихдан ўз исботини топган. Қолаверса, руҳан ва жисман соғлом киши тоза насл қолдиради. Узоқ вақтгача ақл-идрокини бешикаст сақлайди, ҳаётдан завқланиб яшайди.

Тани сиҳатлик пулга топилмайди, балки ақл-идрок билан қўлга киритилади. Ҳозир ҳавони ҳам совутиб, ҳам иситиб берадиган кондиционерлар урфга кирди. Меъёрни билганлар учун бу катта имконият. Аммо кўчадан терлаб келиб, кондиционерли хонага кириш соғлик учун хавфли. Тоза ҳаво соғлик учун энг яхши даво. Қолаверса, очиқ ҳавода кўп юриш, айниқса, дов-дарахтли жойларда дам олишнинг фойдаси кўп. Тоза ҳаво ҳисобига танада қон тозаланади, тери эркин «нафас» олади. Соф ҳаво қуёшнинг иссиқ нурини ўзида сақлаб қолади, у ерга намлик беради, товуш ўтказади, ҳаётбахш оксигенларни инъом этади. Тоза ҳаво моддалар алмашинуви жараёнида, танамиздаги иссиқлик алмашинуви ҳамда физиологик жараёнларга ижобий таъсир кўрсатади.

Қолаверса, организмнинг касалликларга чидамлилигини ошириш учун асаб тизимини доимо машқ қилдириш зарур. Бунинг учун спорт билан шуғулланиш, эрталабки ҳавода (шабнамда) ялангоёқ юриш, саунада буғланиб, шифобахш гиёҳлар дамламаларидан ичиш яхши самара беради. Айниқса, сайру саёҳатга чиқиш, кўпроқ табиат оғушида бўлиш, асабни асраш даркор. Соғлом турмуш тарзига риоя қилиш, вужудингиз қўрғони ҳисобланган иммунитетни мустаҳкамлаш ҳам саломатлик учун муҳим аҳамиятга эга.

Суҳбатдош:
Амина ҚОДИРОВА,
«Ishonch» мухбири

ТЕННИС

Юртимизнинг биринчи рақамли теннисчиси Денис Истомин Монреал (Канада) шаҳрида старт олган «Masters» туркумига кирувчи халқаро турнирда кўпчилик учун кутилмаган натижаларни қайд этмоқда.

Биринчилар беллашадими?

Вакилимиз биринчи турда АТР таснифида юқори ўринда бораётган Янко Типсаревични мағлубиятга учратиб, теннис ихлосмандларининг олқишига сазовор бўлди.

Энди Денис Истомин мезбонлар вакили Филип Пеливога қарши кортга чиқади. Теннисчимизга омад кулиб боқса, кейинги босқичда дунёнинг биринчи рақамли теннисчиси Новак Жокович (Сербия) билан куч синашиши мумкин.

Турнирнинг мукофот жамғармаси 2,8 млн. АҚШ долларини ташкил этади.

ФУТБОЛ

Футбол бўйича «Олий лига — 2013» иккинчи давра 14-туридан ўрин олган сўнгги учрашув ҳам ниҳоясига етди.

Жанговар дуранг

Унда Тошкентнинг икки жамоаси — «Локомотив» ҳамда «Бунёдкор» тўқнашди. Қизиқарли кечган баҳсда 1:1 ҳисоби қайд этилди.

Тенг кураш остида кечган биринчи бўлимнинг 41-дақиқасида Олександр Пишур Жасур Ҳасановнинг узатмасини чиройли тарзда голга айлантирди. Иккинчи бўлимда «темирйўлчилар» ўйинни бироз кучайтиришга эришди. Бу Дилшод Жаббаровнинг 78-дақиқада меҳмонлар дарвозасига жавоб тўпини киритиши билан якун топди.

Турнир жадвали

№	Жамоа	Ўйин	Ғалаба	Дуранг	Мағлубият	Т-Н	Очко
1	Бунёдкор	14	11	2	1	32-5	35
2	Локомотив	14	10	3	1	34-13	33
3	Насаф	14	10	2	2	35-15	32
4	Пахтакор	14	8	1	5	16-10	25
5	Металлург	14	8	1	5	19-17	25
6	Олмалиқ	14	5	5	4	22-17	20
7	Бухоро	14	6	1	7	17-23	19
8	Нефтчи	14	5	1	8	16-17	16
9	Навбаҳор	14	4	3	7	15-21	15
10	Динамо	14	3	5	6	12-21	14
11	Сўғдиёна	14	4	2	8	16-30	14
12	Гулистон	14	4	2	8	10-25	14
13	Шўртан	14	3	1	10	8-20	10
14	Қизилқум	14	2	1	11	14-32	7

Тўкинлик йўлида

Қува туманидаги икки юздан ортиқ ишчи меҳнат қилаётган «Роҳатой» фермер хўжалигида қишлоқ хўжалигининг муҳим соҳаси-боғдорчилик ривожига алоҳида эътибор берилмоқда.

Хўжаликнинг 85 гектар мевали боғида шафтоли, ўрик, гилос, хурмо дарахтлари парвариш қилинаётир. Шу кунларда пишиб етилган шафтолини йиғиб-териб олиш ишлари қизғин паллага кирган. Соҳибкорлар бозорга 80 тонна маҳсулот етказиб беришни мўлжалламоқда.

Хўжалик боғида қулай шароитга эга, дам олиш, овқатланиш, ювиниш хоналари мавжуд кўркам шийпонда ишчилар бўш вақтини мароқли ўтказиш имкониятига эга.

Суратда: Қува туманидаги «Роҳатой» фермер хўжалиги боғида.

Муқимжон ҚОДИРОВ (ЎзА) олган сурат

Навоий вилоятида мамлакатимиз мустақиллигининг 22 йиллиги олдидан «Соғлом бола — соғлом келажак» шиори остида Саломатлик ҳафталиги ўтказилмоқда.

Инсон саломатлиги — олий қадрият

Ҳафталикнинг дастлабки кунида вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси, Навоий ва Зарафшон шаҳар тиббиёт бирлашмаларининг бир гуруҳ малакали шифокорлари Меҳрибонлик уйларининг 80 нафардан ортиқ тарбияланувчисини чуқурлаштирилган тиббий кўрикдан ўтказди.

Ҳафталик доирасида барча туманларда кўрик ташкил этиш кўзда тутилган.

Саломатлик ҳафталиги доирасида тиббий кўрикдан ўтган ва муолажага муҳтож аҳолига зарур тавсия ҳамда йўлланмалар берилмоқда.

ЎзА

ДИҚҚАТ, КЎРИК-ТАНЛОВ!

«Йилнинг энг яхши китоби»

Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлиги 2013 йил август-октябр ойларида Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 22 йиллигига бағишлаб республика нашриётларининг ўзаро ҳамкорлигини кенгайтириш, ноширлик маданияти ва нашриётларнинг ижодий салоҳиятини юксалтириш, соҳада эришилган ютуқларни кенг оммалаштириш, ноширлар, муҳаррирлар ва техник муҳаррирлар, мусаҳҳиҳ, рассом-дизайнерлар, матбаачиларни рағбатлантириш, аҳолининг барча қатлами, хусусан, ёшлар ўртасида китобхонлик маданиятини кенг тарғиб қилиш мақсадида «Йилнинг энг яхши китоби» V Республика кўрик-танлови қуйидаги номинациялар бўйича ўтказилишини эълон қилади:

1. **«Ижтимоий-сиёсий адабиёт»;**
2. **«Ватан тарихи»;**
3. **«Ўзбек ва жаҳон мумтоз адабиёти»;**
4. **«Болалар ва ўсмирлар адабиёти»;**
5. **«АРТ китоб».**

Танловга қўйилган нашрларнинг қуйидаги жиҳатлари ҳисобга олинади:

- маъно-мазмуни, илмий-маърифий жиҳатдан тайёрланиш даражаси;
- таҳририй-ноширлик даражаси;
- дизайнининг оригинал ечими ва бадиий ечимларининг мазмунига, ўқувчилар доирасига ҳамда китоб мақсадларига мувофиқлиги;
- матбаа ижросининг сифати;
- нашрнинг оммабоплиги ва ижтимоий аҳамияти.

Нашриётлар ушбу кўрик-танловда ҳар бир номинация бўйича бирданига бир неча номдаги китоб маҳсулотлари билан иштирок этишлари мумкин.

Кўрик-танловга тақдим этилаётган нашрлар 2013 йилнинг 20 октябригача қабул қилинади.

Танлов ғолиблари ташкилий қўмита томонидан 2013 йил ноябр ойида бўлиб ўтадиган «Ўзбекистон матбуоти» III Миллий кўргазмаси тадбирлари доирасида мукофотланиб, уларга танловнинг махсус дипломлари тантанали равишда топширилади.

Кўрик-танловга тақдим этилаётган китоблар бир нусхадан қуйидаги манзил бўйича: **Тошкент-100129, Навоий кўчаси, 30-уй, Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлигига** юборилсин.

Мурожаат учун телефонлар:
(8-371) 244-12-61, 244-31-85.

Реклама ва эълонлар

«Tashkent Realtor Servise» МЧЖ:

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2011 йил 25 майдаги 147-сонли қарори асосида ер участкаларига бўлган доимий фойдаланиш ҳуқуқининг 2013 йил 1 август куни бўлиб ўтган танлов савдоси натижасини маълум қилади:

Автомобилларга сиқилган газ тўлдириш компрессор станцияси қурилиши учун Тошкент вилояти, Зангиота тумани, «Қизғалдоқ» ҚФЙ, ТХАЙ бўйида жойлашган 0,7 гектардан иборат ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати 3 882 883 сўм, сотилиш қиймати 180 000 000 сўм. **Лицензия RR-0008.**

Ўзбекистон таълим, фан ва маданият ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгаши жамоаси Зангиота туман тармоқ касаба уюшма кенгаши раиси Гавҳар Жўраевага отаси **Абдуқодир ОДИЛОВнинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi

Muassis:
O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi

Bosh muharrir o'rinbosari
Zayniddin Rixsiyev

Tahrir hay'ati:
Muhammad Ali Ahmedov, Baxtiyor Mahmadaliyev, Oksana Belausova, Sog'indiq Niyetullayev, Eson Rajabov, Jahongir Sharofboyev (Mas'ul kotib).

2007 yil 11 yanvarda O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida 0116-raqam bilan ro'yxatga olingan.
ISSN 2010-5002

Gazeta ofset usulida, A-2 formatida bosildi. Hajmi 2 bosma taboq.

Bo'limlar:
Kasaba uyushmalari hayoti — 256-87-63, Huquq va xalqaro hayot — 256-64-69, Milliy-ma'naviy qadriyatlar va sport — 256-82-79, Xatlar va muxbirlar bilan ishlash — 256-85-43, Reklama va e'lonlar — 256-87-73.

Viloyatdagi muxbirlar:
Andijon + 998 91 141-27-70; Buxoro + 99893 653 50 81; Sirdaryo + 998 90 999 58 30; Jizzax + 998 94 418-67-49; Navoiy + 998 94 226-28-84; Namangan + 998 90 260-50-77; Samarqand + 998 93 352-50-87; Qashqadaryo +998 91 467-30-01; Surxondaryo + 998 95 502-16-68; Farg'ona + 998 90 583-49-79; Qoraqalpog'iston Respublikasi va Xorazm + 998 90 719-48-00.

Manzilimiz:
100165, Toshkent shahri, «Buxoro» ko'chasi, 24-uy

Nashr ko'rsatkichi:
133

Gazeta haftaning seshanba, payshanba va shanba kunlari chiqadi. Sotuvda erkin narxda.

Navbatchi muharrir:
A.Toshev
Navbatchi:
N.Mahamov
Musahhih:
S.Shodiyeva

Bosishga topshirish vaqti - 21.00
Topshirildi -20.00

E-mail:ishonch2012@gmail.com

Gazeta «Ishonch»ning kompyuter markazida terildi va sahifalandi. Sahifalovchi: H.Abdujalilov

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasida chop etildi. Korxona manzili: «Buyuk Turon» ko'chasi, 41-uy.

«Ishonch»dan olingan ma'lumotlarda manba sifatida gazeta nomi ko'rsatilishi shart. Mualliflar fikri tahririyat nuqtai nazaridan farqlanishi mumkin.

Buyurtma Г —811 | 13478 nusxada bosildi | 1 3 4 5